

Literatūra • menas • mokslas

DRAUGAS — šeštadienis priedas

1999 m. kovo 6 d.

Nr. 48 (10)

Saturday supplement March 6, 1999

No. 48 (10)

Prelato Rubšio didžioji dovana lietuvių tautai

ANTANAS KLIMAS

Po 600 metų Dievo Žodis prabilo lietuviškai: gražiai, puošniai, sklandžiai ir iškilmingai prakalbo Senasis ir Naujasis Testamentas. Visas Šventasis Raštas vienoje didžiule knygoje — XIX ir 2,024 puslapiai.

Kai pirmą kartą paėmiau šią brangią knygą į rankas, tai pirmiausia persizegnojau ir padėkojau Dievui, kad Jis man leido pamatyti šią Dievo Žodžio Knygą. Tada šią didžiulę prelato Rubšio dovana lietuvių tautai pabučiavau. Ir tik tada pradėjau vartyti ir skaityti su didžiausiu dėkingumu gerbiama prelatui: pagal Senąjį Testamentą — aš jam lenkiuosi ligi žemės.

Biblijos vertimų į lietuvių kalbą yra buvę ir anksčiau, tačiau jie visi buvo versti ne iš originalo kalbų, o iš vertimų — iš lotynų kalbos, iš vokiečių kalbos ir pan. Į smulkmenas čia nesileisime.

Dabar gi lietuvių tauta labai praturtėjo šiuo didžiuoju kalbos paminklu: mes čia turime labai gražų ir tikslų vertimų iš hebrajų, aramėjų ir graikų kalbų. Senasis Testamentas buvo rašomas hebrajų, aramėjų ir graikų kalbomis, o Naujasis Testamentas — (senąja) graikų kalba.

Naujajį Testamentą iš graikų kalbos jau prieš keliolika metų vertė a. a. Sibiro tremtinys kun. Č. Kavaliauskas. Apie tai jau buvo nemažai rašyta, ir mes jau keliolika metų tuo skambiu vertimu naudojames Mišių maldose ir kitur.

Bet visą Senąjį Testamentą pirmą kartą iš originalo kalbų išvertė prel. prof. Antanas Rubšys, tam milžiniškam darbui paskyręs kone visą savo gyvenimą. Atskiromis knygomis jo vertimai jau buvo išleisti ir anksčiau, bet tik dabar, 1998 ir 1999 metų sąvartoje, pasirodė visas Šventasis raštas vienoje knygoje.

Skaityti ir beveik verkiu iš džiaugsmo, taip gražiai liejasi Dievo Žodis gražiai, puošnia, meilia lietuvių kalba. Ne-

rasime čia nei Maiziešius, nei Kaipšius, nei Velioris... Vel kartoju: lenkiuosi ligi žemės ir sakau: aciu Jums, gerbiama Prelate!

Tik tas, kas nors truputį susipažinęs su Šv. Rašto problemomis, gali suprasti, koks tai neįtikėtinai sunkus darbas. Senasis Testamentas buvo kuriamas ir užrašomas ke- liolika ir keli šimtai metų prieš Kristų, kai Vidurio Rytų tautų gyvenimas buvo visiškai kitoks. Tuomet šios tautos daugiausia buvo pusiau k- laukliai, piemenys, gyvulių au- gintojai. Tik vėliau atsirado anie garsūs miestai: Jeruzalė, Damaskas, Ninerė, Tebai ir daug kitų miestų, miestelių ir kaimų. Įvairių tautų gyvenimas, papročiai, valdymo for- mos labai skyrėsi vieni nuo kitų. Vertėjas dažnai turėjo surasti sprendimus, kaip ver- sti tuos dalykus į lietuvių kalbą, kurių lietuvių kalboje nėra ir niekad negalėjo būti.

Pvz., psl. 1,461 skaitome, kad hebrajų kalboje buvę devyni atskiri žodžiai įvairioms skė- rių rūšims pavadinti. O lietu- vių kalboje — tik vienas: skė- rys. Paklauskime, kaip čia įdomiai vertinama:

Kas liko nuo skėrių vikšrų, Suėdė skraidantys skėriai.

Kas liko nuo skraidančių skėrių, Suėdė šokinėjantys skėriai.

Kas liko nuo šokinėjančių skėrių

Suėdė skėriai rijikai.

(1,461 p.)

Aš šia proga norėčiau pers- pėti tuos, kurie iš viso nėra skaitę Senojo Testamento: kai kurios vietos yra baisios — žu- dynės, ištvirkavimas, baisūs žiaurumai. Tėvai žudo vaikus. Žmonės išnaudoja vergus. Be- veik visi meluoja, apgaudinėja, sukčiauja. Be paliovos visi su visais mušasi, kariauja ir vieni kitus žudo: vyrus, mo- teris ir vaikus. Reikia visa tai suprasti *cum grano salis*, nes tai anų laikų gyvenimo vaiz- dai, išreikšti Senojo Testamen- to legendomis, pasakomis, pa-

davimais, dainomis, maldom- is, raudomis ir puikia poezi- ja.

Senajame Testamente yra daug perdėjimų, vad. hiperbolių. Sakysime, čia rašoma, kad karalius Saliamonas turėjęs 700 žmonių ir dar 300 sugulo- vių! Tais laikais tūkstantis moterų nebūtų jokiū būdu su- tilpusios net ir gražiausiose karaliaus rūmuose. Čia daug kartų padauginta, kad būtų parodoma, koks turtingas ir galingas esąs tas karalius!

Paimkime vieną trumpą pa- vyzdį. Tai, ką dabar vadiname 4-ju Dievo įsakymu.

Hebrajų kalbos tekstą aš — su leidimu pasiskolinau iš savo seno bičiulio prof. dr. Wil- liam R. Schmalstieg (PSU) straipsnio *Lituanus* (William R. Schmalstieg „Martynas Ražvydas and John Wycliffe“, *Lituanus*, vol.44, No.1, p. 10).

Hebrajų kalboje šis įsaky- mas skamba taip:

4. *Kabbid 'at 'abi=ka w'=" at 'immi-ka.* Pažodžiui: „Gerbk tėvą — tavo ir motiną- tavo“. Prelatas Rubšys vertia: „Gerbk savo tėvą ir motiną“. (psl.101)

O jau „giesmių giesmės“ gražumėlis!

Tarp kitko, daug kas galvo- ja, kad „giesmių giesmė“ yra iš viso gražiausia visų laikų poezija. Čia tik trumpa iš- raukėlė:

B. *Antroji giesmė* (psl. 1,025)

Klausyk! Mano mylimasis! Štai jis ateina, šokinėdamas per kalnus, mano mylimasis panašus į gazelę

ar jauną briedį.

Štai jis stovi už mūsų sienos, žvelgia vidun pro langus, bando žiūrėti pro pinūčius.

Mylimas mane kalbina!

Jis man taria:

„Kelkis, mano meile, mano gražioji, eik!“

Juk žiema jau pasibaigė, lietūs prakjo ir nušiuvo.

Žemė nuberta žiedais, tuojau metas vynuodžių genėti,

ir purplėlis jau burkuoja mūsų salyje“.

Arba paskaitykite (pagiedo- kime!) beveik visiems žinomą psalmę.

46-ji Psalmė (psl.871)

„Dievas — mūsų prieglau- da ir stiprybė,

visad arti pagalba varguose.

Todėl nebijome, nors ir žemė sverdėtų,

nors kalnai griūtų į jūrų gel- mę,

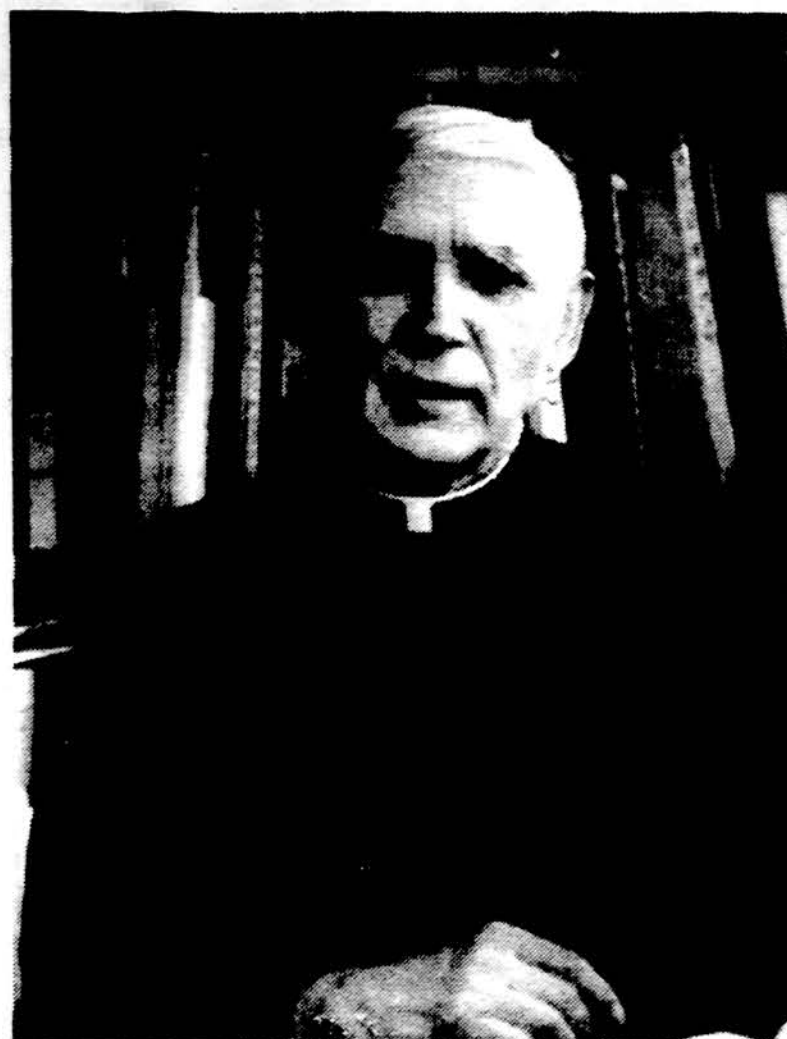
net jei jų vandenys šeltų ir putotų,

kalnai drebėtų nuo jų selimo“.

Iš viso Psalmyne yra 150 psalmių, viena gražesnė už kitą!

Ateinančios lietuvių tautos kartos jas skaitys, deklamuos, giedos ir džiaugsis jų kalbos grožiu.

Tekstas spausdinamas dviem skiltimis, o apacioje — daug labai reikalingų pa- aiškinimų, išnašų. Senajame

Prelatas Antanas Rubšys.

Testamente yra labai daug vardu, pavadinimų: žmonių, šalių, upių, kalnų, vietovių ir kt. Be tų paaiškinimų jie mums nieko nesakytų.

Čia gal reiktų priminti, kad prel. Rubšys ne tik puikiai išmoko hebrajų, aramėjų ir (senųjų) graikų kalbas, bet jis kelis kartus yra apkeliavęs be- veik visas vietas, kurios mini- mos Senajame ir Naujajame Testamente. Apie tai jis yra parašęs kelias labai įdomias knygas. Taip pat ir „Raktus“ į Senąjį ir Naujajį Testamentą.

Spaudos darbas yra puikus. Labai rūpestingai buvo skaito- mos korektūros: tai yra baisiai sunkus ir nuobodus darbas.

Čia jau reikia galvą lenkti Sa- lomėjai Narkeliūnaitėi, kuri narsiai grūmėsi su korektūro- mis. Labai malonu pripažinti (ar prisipažinti), kad Senojo Testamento 1,546 puslapiuose aš nesuradau nė vienos spau- dos klaidos! Tai tikras stebuk- las! Savo bičiulei ir kolegei Salomėjai rašau A+.

Rašyba, skryba — be prie- kaištų. Neteko pastebėti nė vieno paklydusio kablelio ar taško! Tai vel tikras stebuk- las!

Žinoma, sena lietuvių patar- lė sako: „Norint šunelį mušti, visuomet galima surasti laz- dą“. (Kadangi aš visą gyve- nimą labai mylėjau šunelius, tai man ta sena patarlė eina prieš šerštą!)

Aš čia paminėsiu kelias la- bai menkas smulkmenas.

Psl. 11 skaitom: „Žmogus pavadinu savo žmoną Eva, nes ji buvo visų gyvųjų motina“.

Aš po ranka neturiu visų kitų Senojo Testamento ver- timų, bet man atrodo, kad jau keli šimtmečiai lietuvių kal- boje buvo vartojama *Ieva*, ne *Eva*. Tarp kitko, *Ieva* visuo- met yra ištariama *Jieva*. Gal *Eva* yra arčiau hebrajų kal- bos, nežinau. Bet mano viena motiutė buvo *Ieva* (ištareme: *Jieva*, kaip *Jieznas*, mano pa- rapija. Bet čia jau kitas klaui- simas).

Keistoka, kad nevienodai rasomas pranašo Zacharijo vardas: p. VI. „Zacharijo kny- gas, o jau 1,525 psl. „Zecharijo

galvas šio didžiulio darbo kar- zygiui, labai kukliam prel. prof. Antanui Rubšui. Deko- kime Dievui, kad jis šiam kil- niam žemaičiui davė sveika- tos ir laiko tokį milžino darbą atlikti. (Kitur tokius vertimus daro didelės komisijos, skait- lingi komitetai...) Iš jo puikaus vertimo mūsų ateinančios kar- tos mokysis gražiai melstis, giedoti ir visai *lietuviškai* Dievą garbinti.

Labai daug nusipelnė ir kiti darbininkai prelato padėjėjai — talkininkai: raš. Jurgis Jan- kus, jau minėta Salomėja Narkeliūnaitė, Albina Pribu- šauskaitė ir Sigita Papeckie- nė.

Dailininkas — Edmundas Saladzius. Žemėlapius pa- ruošė Ramūnas Blažys.

Knygos apdaila — dr. Jono

Bogutos — Boguta Design, Ci- cero, IL, U.S.A.

Leidykla „Katalikų pasau- lis“, 1998.

Aš prisipažinsiu, kad tuos XIX ir 1,546 puslapius pers- kaiciau kai kur skubėdamas.

Kai pabaigsiu šį straipsnelį, vel pradėsiu iš naujo atidžiai skaityti visą Šventąjį Raštą. Pamažu, pasigardžiuodamas puikia kalba.

Dar kartą — aciu! Aciu ger- biamam Prelate! Ir visiems Jūsų talkininkams! Visa lietu- vių tauta yra Jums didžiai dėkinga ir skolinga.

Ad multos anos!

Šventasis Raštas. Sena- sis ir Naujasis Testamen- tas. Vertimas iš hebrajų, aramėjų ir graikų kalbų. Lie- tuvos Katalikų Vyskupų Kon- ferencija. Vilnius, 1998.

„Iš Tavo rankų“ — sutiktuvs

Vasario 8 d. Maironio lietu- vių literatūros muziejaus salė negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

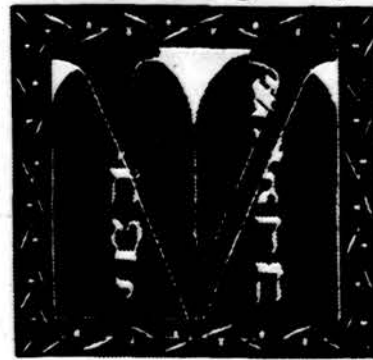
Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

lejo gauti muzikinio auklėji- mo. Gal todėl mamutė pasi- negalėjo sutalpinti norinčių susitikti su kunigu, kompo- zitoriumi, dainininku, gitaris- tu Egidijum Arnašium. Vaka- ro metu buvo pristatomas naujas kompaktinis albumas ir garso juostelė pavadinimu „Iš Tavo rankų“. Koncerte dalyvavo trys žemaičiai — mokytojas liuanistas Marty- nas Januška, S. Šimkaus konservatorijos dėsnytojas Eugenijus Jonavičius ir pats kunigas. Vakarą surengė šio straipsnio autorė.

Mokytojas M. Januška pa- pasakojo apie jauną ir talen- tingą kunigą, o taip pat atsk- leidė visas paslaptis, kaip buvo įgyvendintas muzikinis projektas. Manau, skaityto- jams bus įdomu susipažinti su Mažeikių Švenčiausios Jė- zaus Širdies bažnyčios vika- ru, Merkelio Rackausko vidu- rinės mokyklos kapelionu Egidijum Arnašium ir jo kompaktiniu albumu. Praėjusiais metais Mažeikiuose jis buvo išrinktas „Metų žmogumi“.

Egidijus Arnašius gimė Taurageje, penkių vaikų šeimoje. Tėvai rūpinosi vaikų religiniu doroviniu auklėji- mu. Tėvai mėgo muziką, bu- vo dainingi, deja, patys nega-

Kai kurių Šv. Rašto knygų titulinio puslapio vinjetės

Knygų knyga

Į tobulesnę demokratiją Lietuvoje

Los Angeles LFB 32-sios politinės studijos

JUOZAS KOJELIS

Skriaudžiamieji demokratiją tapatina su laisve nuo priepaudo, skriaudėjai tą sąvoką piktnaudžiauja savo nusikaltimams pateisinti. Lietuvoje, net šviesuomenėje, okupantams pašisėkė įtvirtinti iškreiptą žodžio „demokratija“ prasmę. Šnekamojoje kalboje po devynerių nepriklausomybės metų buvusioji Rytų (komunistinė) Vokietija dažnai pavadinama „demokratine Vokietija“, o buvusios komunistinės Lenkija, Vengrija ir kitos valstybės — „demokratinėmis šalimis“. Rusijai ir okupuotoms valstybėms primestą santvarką bolševikai pradžioje vadino „proletariato diktatūra“, o vėliau pakeitė į „Liaudies demokratiją“. „Liaudies demokratija“ buvo dar vadinama ir „demokratinio centralizmu“. Bet tai buvo ta pati diktatūra, kurioje liaudis turėjo teisę ir pareigą tik kentėti. Bolševikinėse enciklopedijose „demokratinis centralizmas“ buvo aptariamas taip: „Visi valstybiniai valdžios organai sudaro vieną sistemą ir veikia, paklusdami aukštesniųjų organų vadovavimui ir kontrolei“. O pacioje „demokratinio centralizmo“ viršūnėje su absoliučia galia sėdėjo tokie „demokratai“ kaip Leninas, Stalinas, Chruščiovas, Brežnevas ir kiti.

Blogiau negu iškreiptą sąvokų liekanos, išsilaisvinusioje Lietuvoje galima pastebėti „demokratinio centralizmo“ elementų net kai kurių politinių partijų struktūrose. Juk yra partijų, kurių įstatuose skyrimai maišomi su rinkimais, balsuojama už vieną kandidatą, arba partijos vadai viešai diskutuoja klausimą, ar partijos „viršūnės“ turėtų duoti daugiau laisvių „apacioms“, kada praeities ipotekų neapsunkintose de-

mokratinėse partijose „apacioms“ nustato „viršūnių“ kompetencijos ribą. Kur galioja priešinga „teise“, ten demokratijos nėra.

32-siose Los Angeles Lietuvos fronto bičiulių suorganizuotose politinėse studijose, ieškant kelių į tobulesnę demokratiją, buvo pasiūlyta Lietuvos politiniame lauke ir iš konkrečių, ir iš principinių pozicijų. Paskaitas skaite Lietuvos politikai-diplomatai. Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, ambasadorius Vytautas Dambra ir Seimo narys Algirdas Patackas, o svarstybose vietiniai visuomenininkai ir profesionalai adv. Ž. Brinkienė, J. Kojelis, G. Lešys, A. Raulinaitis, V. Šliūpas. Poeto Bernardo Brazdžionio žodyje nuo dviejų Lietuvos istorijos viršukalnių, Mindaugo karūnavimo ir po Vasario 16-sios akto nepriklausomybės laikotarpio, pasigirdo *Saukiu aš tautą* balsas. Svarstybose ir diskusijoms vadovo I. Medziukas, D. Lovetienė, A. Nelsienė, J. Pupius, A. Raulinaitis, V. Vidugiris. Studijų savaitgalį atidarė LA LF bičiulių pirm. dr. Z. Brinkis, invokaciją sukalbėjo kun. S. Anuzis, pirmos dienos programos santrauką pateikė E. Arbas ir studijas uzbairgė J. Kojelis.

A. Saudargas, nagrinėdamas temą „Lietuvos užsienio politikos prioritetai ir alternatyvos“, paryškino, kaip paviršutinė kritika vyriausybės priimtą užsienio politikos programą subanalina. Banali kritika alternatyvų nepasiūlo. Jis gynė tokias tezes: valstybės apginamos tada, kai jos pačios pasiryžusios gintis; NATO suinteresuota stipriomis valstybėmis, o stipri valstybė — nebūtinai didelė ir galinga;

Lietuva yra tarp rytietiškos ir vakarietiškos krikščioniškos civilizacijos atmainų ir sankryžų protestantų ir katalikų civilizacijos linijų; ciklono aktyje atsidūrusios tautos likimas labai daug priklauso nuo vieno žmogaus valios jėgos. Tas vienas žmogus Lietuvoje buvo tuo metu Vytautas Landsbergis.

A. Patackas, kalbėdamas „Lietuvos vidaus politika — prioritetai ir alternatyvos“ tema, plačiau paminėjo švietimo ir socialinės srities klausimus. Švietimo sistemoje vyksta pažanga, bet lėta. Mokyklų atsinaujinimui didelė kliūtis — tai iš senosios sistemos išlikę mokyklų vadovai-direktoriai. Vienas sunkiausių praradimų — „šamokslų ir pačių krikščionių demokratų ydų deka“ pašalintas Švietimo ir mokslo ministras Zigmas Zinkevičius, o su juo ir galimybė krikščionims demokratams betarpiškai dalyvauti jaunimo ugdymo programose. Daug vilčių teikia katalikiškos mokyklos.

Socialinėje srityje, kiek sąlygos leidžia, svarbias programas sąžiningai kuria ir vykdo socialinės apsaugos ir darbo ministrė Irena Degutienė. Savo pažadus vykdo ir min. pirm. G. Vagnorius. Tačiau neleistinai didelis skirtumas tarp turtingiausio ir varginiausio visuomenės sluoksnio. Sveikatos sritis apleista. Gąsdina savižudžių skaičiai. Iš kitų Lietuvos gyvenimo sričių, rimčiausi pasiekimai vyksta krašto apsaugoje. Tai nuopelnas ministro Česlovo Stankevičiaus.

Savo teigimus kalbėtojas parėmė statistiniais duomenimis.

„Idealizmas ir oportunizmas Lietuvoje ir išeivijoje“ tema kalbėjo amb. Vytautas Dambra. Jis teigė, kad „lietuviai iš prigimties yra idealistai. Ir šiandien idealizmas nėra išblėsęs, nors okupantai į idealistinę lietuvių sielą išvirkštę stiprią dozę nuodų. Didžiausią idealistinę auką tėvynei atidavė Lietuvos partizanai ir kiti pasipriešinimo dalyviai bei Katalikų Bažnyčia“. Bet per 50 metų padaryta didelė žala. Po 9-rių nepriklausomybės metų galima kelti klausimą, koks yra santykis tarp oportunistinio ir idealizmo ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijoje. Nors diplomatas į šį klausimą tiesiogiai ir neatsakė, tačiau pastebėjo, kad vyksta milžiniškos grumtynės. Moralinių vertybių atstatymas Lietuvoje vyksta lėtai. O ir išeivijoje yra pažadintos oportunistinės jėgos, kurios dolerio galia oportunistiniais tikslais stengiasi

LFB Los Angeles sambūrio ruošose svarstybose. Iš kairės: Algirdas Patackas, ministras Algirdas Saudargas, sambūrio pirm. dr. Zigmas Brinkis ir amb. Vytautas A. Dambra. Nuotr. Juozo Pupiaus

paveikti Lietuvos gyvenimą.

Ambasadorių publikai pristatė Dalia Lovetienė, A. ir B. Brazdžionių dukraitė, o jo kalbą klausytojai palydėjo ilgais plojimais ir spontanišku atsistojimu.

Svarstybose „Švietimas ir politinės partijos — lemtingi valstybės pažangos varikliai“ įžanginius pareiškimus padarė A. Patackas, A. Saudargas ir J. Kojelis. Saudargas pabrėžė, kad kalba ne vyriausybės, ne savo partijos vardu, bet eilinio piliečio teisėmis. Patackas švietime pripažino pažangą, bet pareiškė ir kritikos, kaip kai kuriems Atviros Lietuvos fondo leidžiamoms mokykloms vadovėliams, kuriuose, pvz., kalbant apie partizanų, cituojami ne Juozo Lukšo „Partizanai“, bet L. Mockūno „Pavargę herojus“. Saudargas teigiamai vertino Katalikų Bažnyčios įtaką. „Vien deklaruojamas idealizmas neturi jėgos. Jie turi peršmelkti visą gyvenimą“. Kojelis viltį mato stiprėjantiose katalikiškose mokyklose, kur atsivėlgiamą ir tėvų teisę parinkti mokyklų ugdomąją kryptį. Svarstybas vedė V. Vidugiris.

„Laikas užbaigti istorinės reikšmės klausimų sprendimus“ temą svarstė G. Lešys, A. Patackas, R. Raulinaitis ir V. Šliūpas, moderavo A. Nelsienė. Šiose svarstybose buvo trys pagrindiniai klausimai: Komunistų partijos struktūrų nusikaltimų įvertinimas, atsakomybės už genocidą okupacijų laikotarpyje nustatymas ir Laikinosios (1941) Lietuvos vyriausybės vietos Lietuvos istorijoje įtvirtinimas. Lešys genocidą vykdžiusius nusikaltėlius suskirstė į kelias grupes, kurių nusikaltimai skirtingai vertintini. Kalbėtojas pateikė pozityvių minčių, kad į tas sudėtingas praeities blogybes giliau galima būtų įsiskverbti. Šliūpas apie genocidinius nusikaltimus pateikė naujos medžiagos, pvz., kas pirmomis valandomis įvyko vokiečiams įžengus į Lietuvą 25 km pasienio pločio juostoje, kuri iškart perėjo į

vokiečių kontrolę. Patackas Laikinosios vyriausybės klausimu sutarė su Raulinaičiu, kad įstatymais ji turi būti įteisinta kaip atkūrusi Lietuvos nepriklausomybę.

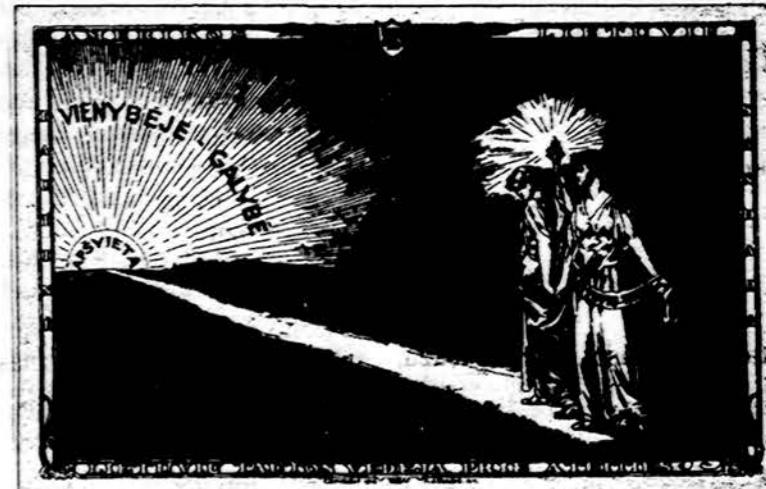
Temos „Būtinai naikintini ar taisytni veikia ir būtinai kurtini nauji įstatymai Lietuvos teisėtvarkoje“ svarstymo grupę sudarė adv. Žibutė Brinkienė, A. Patackas ir V. Šliūpas, pravedė Ignas Medziukas. Brinkienė „prabėgo“ beveik visą Lietuvos teisėtvarkos lauką, vienu ilgiau, kitur trumpiau sustodama. Rado daug pažangos, matė ir taisytnių vietų. Kai kur pažanga tik ant popieriaus, o ne tikrovoje. Pažangos akstinas — noras įstoti į Europos Sąjungą. Bet... išpūstos teisėjų algos neatnešė pagerejimo (iš salės, „tik pakelė kyšių sumas“), truksta advokatų, skurdūs atlyginimai bylų gynėjų iš paskyrimo. Reikia įstatymų sienų kontrolei ir munitams reguliuoti, desovietizacijai, mokslo prieinamumui, gyvulių globai. Šliūpas akcentavo nuosavybių grąžinimo procesų nenormalumus. Patackas nurodė dar vieną teisėtvarkos negerovių priežastį: sovietinio mentaliteto teisininkų kartą. Prokurorai ir teisėjai — lyg uždara kasta su nepadoriai iškeltomis algomis. Seimas nepajėgus padėties pakeisti, o kai kas ir nenori.

Dabar teisininkai jau ruošiami Kauno Vytauto Didžiojo u-tė, Policijos akademijoje, teisių fakultetas bus ir Klaipėdoje ir dar gal kai kur. Auga nauja teisininkų karta, bet pažangą stabdo dar pasilikę senieji profesoriai.

Edmundas Arbas, pristatėdamas poetą Bernardą Brazdžionį, tarė: „Los Angeles LF bičiuliams politika ir kultūra, politika ir literatūra, politika ir poezija niekad nebuvo antagonistės. Priešingai, mūsų rezistencijoje kovoje jos buvo sąjungininkės. Literatūros žmonės, kaip Bernardas Brazdžionis, Jurgis Gliuda, Alė Rūta ir kiti dalyvavo ne tik juostoje, kuri iškart perėjo į

ir, jei reikėjo, politinėje. Mūsų tarpe visada buvo viso pasaulio lietuviams žinomas rezistentas Vaidila Valiūnas. Prašau Vaidilos Valiūno autorių poetą Bernardą Brazdžionį tarti žodį.

Plojimais dalyviai sutiko į sceną išėjusį poetą Bernardą Brazdžionį. Jis kalbėjo apie Lietuvos vardą. Tautų be vardo nėra. Nuo jotvingių laikų kylančiu keliu jis atėjo iki

ANTHONY DULBIS KŪRINIAI BALZEKO MUZIEJUJE

GERIAUSI PRAEJUSIU METŲ KŪRINIAI

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus retų atspaudų koлекcija saugomas 1916 m. atvirukas „Amerikos lietuvių tautinė sandara — lietuvių tautos vedėja prie ateities“. Atvirukas sukurtas A. J. Dulbio, išleistas New York valstijoje. Atviruko turinys grynai propagandinis, pažodžiui atvaizduojant tekstą: siaurame takelyje, pamiškėje, stovi dvi gražuoles moterys klasikiniais graikų rūbais. Vienai jų ant rūbo klosčių užrašyta ALTS, kita laiko kaspina su užrašu „Lietuvių tauta“. ALTS iškėlusį šviestuvą ir paėmusi „Lietuvių Tautą“ už rankos, kviečia sekti ją. „Lietuvių tauta“ lyg abejoja, grįžti atgal į tamsų mišką, ar eiti paskui ALTS į lygius laukus, link „Apšvietos“ / saulės ir jos spinduliuose švytinčio šūkiu „Vie-nybeje — galybė“. Secesinio stiliaus piešinys, atliktas tušu. Kompozicija įreminta rėmeliu, kurį puošia gėlių ornamentai bei ALTS emblema.

Balzeko muziejaus dailės archyve saugoma dar keletas Anthony J. Dulbis darbų reprodukcijų, tačiau nepavyko rasti jokios biografinės informacijos apie dailininką. Muziejuje yra keletas Dulbio piešinių, skirtų Susivienijimo Lietuvių Amerikoje leidinių viršeliams, karikatūrų spaudoje, dekoratyvių vinjetų, keletas Lietuvos herbo Vyčio projektų. Visi darbai datuoti tarp 1914 m. bei 1919 m. ir pasižymi ypatingu secesinio stiliaus sekimu.

Būtų įdomu, jei kas iš „Draugo“ skaitytojų galėtų suteikti daugiau žinių apie šį dailininką.

Danas Lapkus

Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas.

Lietuvos Užsienio reik. ministro Algirdo Saudargo viešnagės Los Angeles metu buvo sudaryta proga susitikti su vengrų atstovais. Iš kairės: Vytautas Vidugiris, Kalifornijos Tautybių sąjungos vykdomojo komiteto narys, dr. Frank De Balogh, Los Angeles apskrities viršininkas, LR amb. Stasys Sakalauskas, Kalifornijos Respublikonų tautybių sąjungos pirm. Ilona Reksz, min. A. Saudargas ir vengrų bendruomenės atstovas Julius Jancso. Nuotr. Juozo Pupiaus

Losangeliečiai po LFB ruošų diskusijų. Iš kairės: kun. S. Anuzis, Ž. Brinkienė ir A. Patackas. Nuotr. Birutės Varnienės

Mindaugo, ir tada jo alter ego, Vaidila Valiūnas, atkūrė karaliaus Mindaugo kalbą, pasakytą vainikavimo iškilmėse. Kalbą karaliaus baigia priesaika: *Prisiekiu šventą priedermę — nuo šios (Dienos tegu kiekvienas Lietuvos pilietis) Karališką karūną nešios.*

Tada poetas, tai aukštumomis, tai žemumomis, atkeliauja iki džiaugsmingiausios viršūnės, nepriklausomybės laikotarpio po I Pasaulinio karo. Bet 1940 prasideda genocido, teroro, tautos vergijos pusšimtis. Sautėjo ne tik Stalinas, bet ir Hitleris. Siekė tų pačių tikslų kaip ir carai: ištrinti Lietuvos vardą iš istorijos ir žemėlapių. Liūdna, kad sovietmečiu palūzo net kai kurie poetai ir džiaugėsi Lietuvos pavergimu. Bet džiaugsmas nepasitvirtino. „Lietuva buvo, Lietuva yra ir Lietuva bus. Jos vardas yra *Lietuva*, užbaigė poetas, publikai džiaugsmingai plojančiam.

J. Kojelis paryškino garbingųjų svečių ir Los Angeles gyvenusių rašytojų nuopelnus kovoje dėl Lietuvos laisvės ir politinių studijų savaitgalį užbaigė žodžiais: „Sutikome mūsų svečius plojimais, o iki pasimatymo išlydekime Lietuvos himnu“.

ANTHONY DULBIS KŪRINIAI BALZEKO MUZIEJUJE

Tęsdamas savo tradiciją, savaitraštis 7 meno dienos paprašė žinomiausių rašytojų, literatūros ir teatro kritikų išvardyti jiems labiausiai patikusias, įsimintinas 1998 m. išleistas knygas, teatrų spektaklius.

Tarp gausybės pernai išleistų knygų palankiausiai įvertintas jauno prozininko Marius Ivaškevičiaus romanas *Istorija nuo debesies*, Romualdo Granausko apsakymų ir esė rinkinys *Gyvuolių dainavimas*. Nors Lietuvą pasiekė nedaug Čikagoje pernai išleistų A. Nykos-Niliūno knygų *Dienoraščio fragmentai*, bet ji, turbūt eidama iš rankų į rankas, irgi minima tarp pačių geriausių. Menotyrrininkas Alfonsas Andriūškevičius viena iš geriausių pripažino Jono Meko knygą *Trys draugai*. Tiek rašytojai, tiek menotyrrininkai gerai įvertino poeto Liudviko Jakimavičiaus ir skulptoriaus Mindaugo Šni-
po poezijos ir dailės knygą *Du-
senos*.

Algimantas A. Naujokaitis

ANTHONY DULBIS KŪRINIAI BALZEKO MUZIEJUJE

Apie katiną ir poeziją

Turbūt retas Lietuvos rašytojas parašo ir išleidžia tiek daug knygų, kaip poetas Sigitas Geda. *Skrynelė dvasioms pagauti*, *Man gražiausias klebonas* — *Varnenas*, *Jotvingių mišos*, *Eilėraščiai* (lietuvių ir vokiečių kalbomis) — tai dar ne visos per pastaruosius metus S. Gedos parašytos arba išverstos knygos. Ne taip seniai, atėjęs į „Vagos“ leidyklos surengtą kitos jo naujos knygos pristatymą, pasakiau S. Gedai:

— Tau, Sigitai, knygos kaip iš maišo byra, vis naujos ir naujos.

O jis:
— Ne aš rašau tas knygas, iš ten jos ateina, — parodė pirktu į dangų. Aš tik užrašau. O kur pats rašau, tie eilėraščiai būna prasti.

Matyt, „iš viršaus“ atėjo ir pati naujaujausia S. Gedos knyga *Valkataujančias katinas*. Ji susilaukė gana palankaus įvertinimo šios knygos sutiktuose, surengtose Rašytojų klubo.

— Talentingas poetas talentingą knygą atnešė į leidyklą, — pradėdamas pokalbį apie šią naują knygą, pasidžiaugė Rašytojų sąjungos leidyklos redaktorius Vytautas Girdzijauskas.

Pasak leidejų, *Valkataujančias katinas* — tai su smagia šypsena parašyti eilėraščiai apie vaiko pasaulį. Knygoje daug gražaus liaudiškumo, išmoningo ir išmintingo pokštavimo. Išdaigauja ne tik knygos „herojus“ katinas Pankracijus, bet ir kiti žvėreliai bei paukšteliai. Žaismingas ne tik katinas Pankracijus. Seneliai minkles mena, pasakas seka...

— Sigitas Geda būna modernus, sunkiai įkandamas, bet ši knyga suprantama ir septynerių, ir dvylikos metų vaikams, ji ir man, jau žilstelėjusiam, įdomi, — tęsė V. Girdzijauskas.

— Ši mano knyga ne vien apie katiną, bet ir apie poeziją ir apie ką tik nori, — pridūrė pats autorius S. Geda.

Jis paskaitė keletą eilėraščių iš savo naujosios knygos. Yra eilėraštis ir apie mokyto katino vasarą. Pankracijaus sonetai, samprotavimai apie šilto pieno įpilantį gerąjį šeiminiuką, pagaliau apie tai, kaip žvirbliai paskelbė prezidento rinkimus, pasibaigusius

nesėkme — išsirinko ne tokį kokio norejo...

Kalbėdamas apie tyros, vaikiškos fantazijos stebuklus, S. Geda apgailestavo, kad šiais laikais daug kas iš suaugusių jos, deja, neturi. Ta proga prisiminė jam ištigusius, sujaučiusius JAV lietuvių rašytojo Albino Baranausko nuostabius, išmintingus žodžius, jo sparnuotą svajonę: „Norėčiau užsiauginti debesį...“ Iš tiesų, be skaidrių, vaikiškų svajonių, be fantazijos neparrašysi geros poezijos, nuosirdžios knygos, sakė S. Geda. O tą naujosios knygos vaikišką skaidrumą, užsiaugintą debesį, pagilino sutiktuose nuostabiai skambėjusi solistės Brigitos Bulytės padainuota dainelė, priitariančiant S. Gedos poezijai artimo kūrėjo kompozitoriaus Lino Paulauskio (beje, jis yra ir savaitraščio *Šiaurės Atenai* redaktorius) muzikai. S. Gedos eiles išraiškingai skaitė aktorė Virginija Kochanskytė.

Leidyklos redaktorius V. Girdzijauskas dar pridūrė, kad šioje knygoje susitiko du talentai — poetas Sigitas Geda ir dailininkas Romas Orantasis, nupaišęs nuotaikingas knygos iliustracijas. S. Gedos nuomone, galima skaityti ir knygos tekstą, ir iliustracijas. Ne veltui Kultūros ministerijos neseniai surengtame Lietuvos knygų apipavidalinimo konkurse *Valkataujančias katinas* ir jos dailininkas R. Orantasis pelnė pirmąją premiją.

Kai, baigiantis pristatymui, kompozitorius L. Paulauskis S. Gedos paklauso, ar išleidęs knygelę apie katiną, dar parašys ir apie šuniuką, S. Geda atsakė:

— Daugiau knygų vaikams nežadu rašyti, nes mano vaikui jau dideli. Norint rašyti vaikams, reikia pačiam jų turėti. Nebent pasitelkęs svetimų vaikų, gal dar ir parašyčiau ir apie šuniuką. Rašant knygą vaikams, jie turi būti šalia autoriaus.

Algimantas Antanas Naujokaitis

**ŠIMTAS VIENAS
VALKATAUJANČIO
KATINO EILĖRAŠTIS**

Maždaug 30-ties knygų autorius poetas Sigitas Geda Katino metus pradėjo knyga nei

„Žvaigždžių kvartetas“. Iš kairės: Janina Miščiukaitė, Ona Valiukevičiūtė, Viktoras Malinauskas, Valdemaras Frankonis.

Atvyksta „Žvaigždžių kvartetas“

Neginčytina atrodo tiesa, asiais, Viktoras Malinauskas bylojanti, jog kiekvienai dainai, kaip ir kiekvienam artistui — savas metas. Jam praėjus, kiti kopija į sceną. Bet tiesa yra ir tai, kad tie naujieji neretai būna karaliukai vienai valandai. Visais laikais ir visose šalyse šviečia ilgaamžės scenos žvaigždės. Tą ilgą amžiuskumą joms garantuoja talentas. Todėl ir populiariau su jomis nedaugelis gali varžytis.

Janina Miščiukaitė, Ona Valiukevičiūtė, Valdemaras Frankonis, Viktoras Malinauskas... Keturi Lietuvos estrados žvaigždės, spindintys jau mažiausiai tris dešimtis metų. Kas nors pasakys: ana karta... Ne! Viena, gyva, graži, talentinga karta. Tebedainuojanti. Nė kiek ne mažiau talentingai, negu anuomet.

Ona Valiukevičiūtė oficialioje scenoje debiutavo 1963-

vaikams, nei suaugusiems *Valkataujančias katinas*. Ji bus pristatyta ketvirtadienį Rašytojų sąjungos klube.

Kaip sakė knygos autorius, 101 knygelėje išspausdintas eilėraštis parašytas prieš septynerius metus. Gana niūrias to meto nuotaikas atspindi ir truputį netikėtas knygelės pavadinimas. Be to, šis leidinys ilgai ieškojo leidyklų prieglobsčio tarsi koks valkataujančias katinėlis.

Pasak S. Gedos, po knygų suaugusiems jis dažnai griebiasi poezijos vaikams. Tačiau *Valkataujančias katinas* — bene paskutinė knyga vaikams, nes paties poeto vaikai jau užaugo, o neturint namuose mažųjų, sunku rašyti jiems skirtus eilėraščius.

Naujosios knygelės pristatyme dalyvaus aktorė Virginija Kochanskytė, skambės kompozitoriaus ir muzikologo Lino Paulauskio sukurtos dainelės pagal kai kuriuos eilėraščius.

Leidinį iliustravo dailininkas Romas Orantasis, išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla. Už menišką apipavidalinimą respublikinio knygos meno konkurso rengėjai *Valkataujančias katinas* skyrė pirmąją paskatinamąją premiją. (Elta)

Poetas Sigitas Geda ir akt. Virginija Kochanskytė. Nuotr. Eltos

Nežinia, kur link atskiri Janinos, Onos, Viktoro ir Valdemaro keliai būtų juos nuvedę. Bet štai 1995 metais jie visi susitiko kompozitoriaus A. Raudoniko jubiliejiniam koncerte. Susitiko ir nebeišsiskyrė. Mat Onos Valiukevičiūtės vyrui — kompozitoriui, trombonistui, muzikos vadybininkui — Giedriui Balučiui šovė išganinga mintis: po vieną dainuoti — gerai, bet kvartetu — dar geriau! Prasidėjo darbas, repetuaro ieškojimai, repetacijos. Ir štai šiemet gimė naujas vokalinis vienetas, Lietuvos estrados žvaigždžių kvartetas.

Kvartetas dainuoja populiariausias visų laikų melodijas — nuo klasikinių, iki roko. Dainavimo vieta: nuo salono iki stadiono. Svarbiausieji kūrybiniai ir atlikimo principai: dainuoti lietuviškai, pasirinkti tik talentingos, t.y. pasmingos poezijos dainas.

Nors jau pasirodė ir tautiečiams, ir užsienio svečiams, dalyvauta ir Punksko 400 metų įkūrimo minėjime ir Vilniaus Vasaros festivalyje, nors visur lydi susizavėjimas ir karšti plojimai, kol kas kvartetas viską daro savo rizika. Tačiau dainuoti ansamblyje patiems artistams labai įdomu, repertuaras — neišsenkamas ir mielas visų kartų ausiai, atlikimas — talentingas ir efektingas. Vadinasi, naujos muzikos laimės burė iškelta igula — patyrusi ir graži, o palan-

Inesa Linaburgytė ir Virgilijus Noreika: Carmen ir Don Jose. Juos matysime ir girdėsime (jį pirmą kartą, jį visuomet laukiama svečia solista) Morton aukštesniosios mokyklos scenoje balandžio 18 d. 3 val. p.p. Čikagos Lietuvių operos statomoje Georges Bizet operoje „Carmen“. Tai renginys, kurio niekas neturėtų praleisti. Bilietus galima įsigyti „Sektlyčioje“, 2711 W. 71st Str., Chicago, IL 60629, arba užsakyti, paspausiant laišką į čekį Lithuanian Opera Co, Inc., 3222 W 66th St., Chicago, IL 60629. (Kainos: 35, 25, 30, 20, 15 dol.)

kaus vėjo menininkams linki simtai tūkstančių jų gerbėjų ir nuosirdžiai mojuoja — sėkmės!

Vienintelis „Žvaigždžių kvar-

teto“ trijų valgių koncertas įvyks kovo 20 d. 3 v.v. Wil-lowbrook Ballroom. Renginį organizuoja „Show“ centras. Viktoras Gerulaitis

Tomo Kirvaitis portretai Čiurlionio galerijoje

Vieno žmogaus portretas, pasirodo, gali pavaizduoti du asmenis kartu — vieną pozuo-tojo, antrą paties portretisto. Štai portretuose įprasta matyti ne tik pirmojo atvaizdą. Dailininkas pasiieka nuošaliai, nematomas, gal tik sa-vo parašu atpažįstamas. Pa-veiksle nutapyti veido bruo-žai, poza, butaforija — vien tik portretuojamojo. Bet dail. Tomas Kirvaitis, kurio tapyto-jos paroda, kartu su jo moky-tojo Viačeslavo J. Karmalitos darbas, buvo atidaryta Čiur-lionio galerijoje, Čikagoje, va-sario 26 d., dirba kitaip. Jis įveda į portretą greta asmens charakterio bruožų galybę pa-šalinį epizodų ir simbolių, kurie *prima facie* portretuo-jamajam visiškai nepriklaus-o. Tai paties dailininko su-kurti niuansai, taikomi gal-būt ir sa.

Parodoje yra portretų, taik-liai ir tiesiai atvaizduojančių asmens veido bruožus. Na, o kuo toliau į mišką, tuo dau-giau ir medžių, ir šakų, ir žo-lių, ir samanų. Dailaus veido japoniukės portretas galėjo apsieiti tik su dviem, ryškiai mėlynom akim. Kirvaitis įde-da dar dvi virš šių. Matyt, norėta parodyti gražios mo-ters žvilgsnio jėgą. O gal ir paties dailininko dvasinę nu-osatą. Placiai išpūstos ir su-dvejintos kai kurių asmenų nosys turėtų pabrėžti portreto sukarikatūrinimą, o gal tos dvigubos nosys išduoda pa-ties autoriaus norą pažaisti, pajuokauti, nes, tapant šį pa-veikslą, jam užėjo tokia nuo-taika?

Jauno vyriškio atvaizdas galėjo išeiti visai padorus dai-lininko draugo įamžinimas drobėje, bet betapant, matyt, atsirado autoriui noras paš-maikštauti spalvomis — ir ausys, ir padidėjusi nosis tar-si margaspalvės paletės frag-mentai. Nuogos moters figū-ros parodoma tik viršutinė dalis. Apatinė uždengta tikra drobe, kurią koks nors šau-nuolis būtų galėjęs imti ir nu-

traukti. Lytinių užuominų pilna kai kuriuose suabstrak-tintuose darbuose, bet jų netruksta ir tikroviškai nuta-pytuose. Pamanai, kad daili-ninkas panorėjo čia pabrėžti ne vien tik ano asmens polin-ką į perdėtą lytiškumą. Reli-ginių motyvų taip pat esama. Ir jie išduoda paties tapytojo pozūrij, pakritikuojantį kai kurias religinių teiginių atgy-venas.

Ši Kirvaitis portretų paro-da dokumentuoja savo arti-mesnių draugų atvaizdus ir atskleidžia paties autoriaus dvasios pasaulį. Kas Tomą pažįsta, žino, kad gyvenime jie kietas darbininkas, ir kar-tu žaidybiškas, pilnas azūriš-ko humoro, malonus indivi-das. Į pateiktus klausimus jis gali atsakinėti ir tiesmu-kiškai, ir pagarbiai, ir su nus-leptu šypsneliu lūpų krašte-liuose.

Tai Tomo Kirvaitis pirmoji

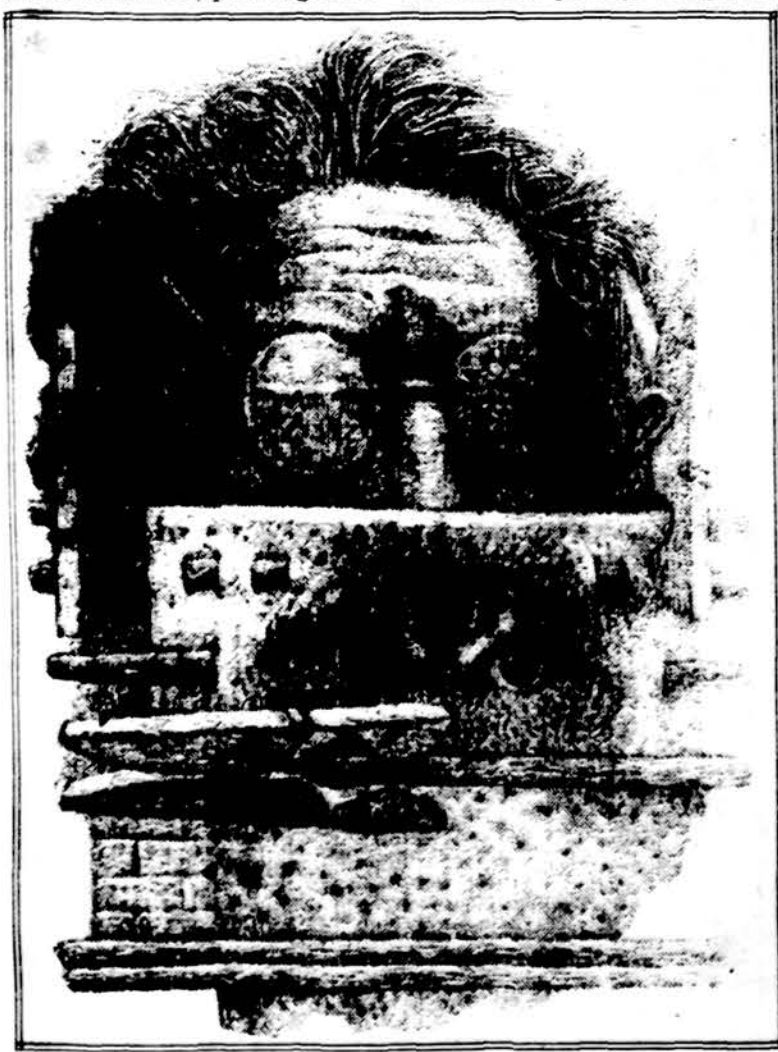
personalinė paroda šiame krašte. Gimė 1965 metais Vil-niuje. Šyptelėjęs jis taria: „Stojau į Dailės institutą še-šis kartus, nei karto neįsto-jau“. Dirbo Operos ir baletu teatre dekoracijų gamintoju, Lietuvos Dailės muziejuje, P. Gūdyno restauravimo centre. Nuo 1992 metų apsigyveno Čikagoje. Laisvalaikio tapo.

Pirmoje galerijos salėje ek-sponuoti Tomo Kirvaitis mokytojo Viačeslavo J. Karmalito darbai. Tenka pažymėti, kad šio dailininko paveiks-lai nieko bendro neturi nei techni-ko, nei sužeto pozūrij su Tomo tapyba. Tai spontaniš-ka jaudri potėpių raizgynas, kurio centrinėje pozicijoje įkomponuotas žmogiškos bū-tybės siluetas. Igdusio tapy-tojo braižas, iškilias aiškštas esmė, ne paviršius. Derinda-mas mokytojo ir mokinio sti-listika, stebiesi, kad mokyto-jas neturėjo jokios apčiuopia-mos įtakos savo mokiniui. Gal taip ir turi būti, kai susiduria kūrėjai — individualybės, kiekvienas eina savo keliu.

Algimantas Kezys

Tomas Kirvaitis. „Moteris su žibute“. 1994-95.

Dail. R. Oranto iliustracija iš S. Gedos knygos *Valkataujančias katinas*. Viršuje — akiniuotas autorius; apačioje knygos herojus, kati-nas Pankracijus.